

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Johdanto

Raahen Seudun Kehitys on Pohjois-Pohjanmaan rannikon kolmen kunnan yhteinen seudullinen kehitysorganisaatio, joka toimii vastuukuntamallilla osana Raahen kaupungin organisaatiota. Raahen seudun kehityksen tehtävänä on Raahen seutukunnan elinkeinotoiminnan tukeminen ja kehittäminen.

Raahen seutukunnassa (Raahe, Siikajoki ja Pyhäjoki) asuu yhteensä noin 32 500 asukasta. Vireä seutukunta on noin 2 400 yrityksen työpaikka- ja palvelukeskittymä Perämeren rannikolla tunnin ajomatkan päässä Oulusta etelään. Raahen seutukunnan elinkeinorakenne on yksi Suomen erikoistuneimmista teollisuuden suuren osuuden vuoksi.

Poikkeuksellisen vahvan metalliteollisuuden osaamisen lisäksi Raahen seudulla ollaan ylpeitä siitä, että alueella panostetaan kiertotalouteen ja ympäristöystävälliseen teollisuuteen. Alue on Suomen kärkituulivoiman tuottajien joukossa, ja kasvu jatkuu. Ympäristöystävällistä sähköä tuotetaan alueella jo 950 MW. Par-haillaan suunnitteilla oleviin 20 tuulivoimapuistoon mahtuisi lähes 300 uutta voimalaa. Puhtaan energian kysyntä on valtava, sillä alueen vetytalouteen kohdistuu erittäin suuria odotuksia. SSAB:n Raahen terästehtaan uudistaminen, jonka tavoitteena on fossiilivapaa terästuotanto, on merkittävä investointi alueelle.

Alueen työpaikkojen määrä on noin 8 500, joista lähes 3 500 on teollisuudessa, ja toiseksi eniten työpaikkoja - noin 2000 - on terveys- ja sosiaalipalveluissa. Tukku- ja vähittäiskaupassa sekä rakennusallalla työskentelee noin 1 000 henkilöä.

Raahen seutu on yksi Suomen tuulivoimaintensiivisimpiä alueita ja seutukunnan valttina uusien teollisten investointien saamisessa on erityisesti runsas vihreän/puhtaan sähkön tarjonta ja sen hyödyntämismahdollisuudet esimerkiksi teollisten investointien houkuttelussa. Näitä investointeja ovat mm. datakeskukset ja konesalit.

Perustelut

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veron siirtämisestä alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I on erittäin epätoivottava Raahen Seudulle erityisesti data-keskusteollisuuden investointien osalta. Lakimuutos heikentää merkittävästi datakeskus- ja konesali-investoijien kiinnostusta investoida alueelle sekä koko Suomen vetovoimaisuutta datakeskusinvestointien kohdemaana. Suunniteltu muutos heikentää myös Suomen asemaa Pohjoismaiden välillä sähkön hinnan kilpailukyvyn suhteen erityisesti alueilla, jonka valtteina on uusiutuvan sähkön tuotanto. Tämä on tilanne Raahen seudulla.

Lakimuutos veisi myös pohjaa valtakunnan ja paikallisella tasolla tehdyltä pitkä-jänteiseltä kehitystyöltä uusien investointien hankkimiseksi sekä vaikuttaisi negatiivisesti alueen elinkeinoelämän kehittymismahdollisuuksiin, uusi yritysten ja uusien työpaikkojen syntymiseen sekä alueen yleisen vetovoimaan. Raahen seudulla on tälläkin hetkellä käynnissä useita neuvotteluja miljardiluokan data-keskusinvestointien sijoittumisesta seudulle. Seudulla on myös merkittävä kultakaivos, jonka toiminnan käynnistämistä uusi omistaja suunnittelee. Uusi laki vaikuttaisi negatiivisesti näiden hankkeiden toteutumiseen.

Konesalit mielletään usein vähän työpaikkoja tuottaviksi investoinneiksi, mutta tarkempi tarkastelu osoittaa, että näin ei ole. Tosiasiassa konesalien merkittävien sivuvirtojen kuten hukkalämmön ympärille on mahdollista kehittää monen-laista kiertotalouteen ja hiilivapaaseen kehitykseen liittyvää ja sitä tukevaa liike-toimintaa. Hukkalämpö, jätevesi ja energiapiikit mahdollistavat monenlaisten toimijoiden sijoittumisen konesalitoiminnan ympärille. Positiivisia vaikutuksia syntyy erityisesti kolmella tasolla:

1) Yhdyskuntavaikutukset

- tukee hiilineutraalin yhteiskuntaa siirtymistä
- mahdollista edullisemman kaukolämmön saannin
- tukee hiilineutraaliin asumiseen siirtymistä
- mahdollista kannattavamman matkailu- ja kylpylätoiminnan kehittämisen hukkalämmön hyötykäytön perusteella

2) Kestävä ruoantuotanto

- tukee kannattavamman kasvuhuonetuotannon ja liiketoiminnan ja sitä kautta Suomen elintarviketuotannon ja huoltovarmuuden kehittymistä
- tukee kalankasvatustoimintaa, joka liittyy myös huoltovarmuuteen ja elintarvikeomavaraisuuteen
- tukee laajasti elintarviketeollisuuden kehittymismahdollisuuksia alueella
- tukee muun elintarvikejalostuksen kehittymismahdollisuuksia alueille

3) Kiertotalous

- mahdollistaa kilpailukykyisen kannattavan biomassojen kuivauksen
- tukee kiertotalouteen perustuvien lannoitteiden tuotantoa
- tukee erilaisten biojalosteiden ja biopolttoaineiden kehittämistä
- mahdollistaa uudet food tech -avaukset ja uusien elintarviketuotteiden kehittämisen kotimaan ja kansainvälisille markkinoille

4) Työllisyysvaikutukset

- mahdollistaa jopa useiden satojen työpaikkojen syntymisen Raahen seudun kuntiin

Yhteenveto

Lakimuutoksella on erittäin epätoivottava vaikutus Raahen seudun teollisiin investointeihin, elinkeinoihin ja yritystoimintaan, vihreään siirtymään, hiilivapaa-seen kehitykseen, investointien kehittämiseen, kiertotalouteen sekä useisiin muihin keskeisiin elinkeinoelämän toimintoihin ja alueen kehitysmahdollisuuksiin.

Yllä kuvattuihin perusteluihin pohjautuen, esitämme että hallituksen esitystä eduskunnalle kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veron siirtämisestä alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I ei toteuttaisi sen usealle elinkeinoelämän osa-alueelle heijastuvien negatiivisten vaikutusten vuoksi.

Pitkänen Pasi

Raahen kaupunki - Pasi Pitkänen / Raahen seudun kehitys